

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek och är fritt att använda. Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library and is free to use. All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

ILLUSTRERAD TIDNING

HÖGSKOLAN

GRUNDLAGD AF FRITHIOF HELLBERG

FÖR KVINNAN OCH HEMMET

SÖNDAGEN DEN 3 FEBRUARI 1918.

HUFVUDREDAKTÖR:
ERNST HÖGMAN.

RED.-SEKRETERARE:
ELISABETH KREY-LANGE.

Textilkonsten i saga och sägen. *Några anteckningar af Maria Collin.*

Paolo Veronese: L'Industria. Takmålning i Palazzo ducale, Venedig.

"Djupt ur lönliga förråd
gamla minnens sköra fråd
kan du stilla nysta."

VACKRARE OCH STATLIGARE HAR VÄL knappast minnet af kvinnlig gärning blifvit hugfäst än som en gång skedde genom resandet af runstenen på Hadeland i Norge. Stenen, som vi afbilda, har på framsidan inbyggna figurer och på ena kanten stå runor, som i norsk öfversättning lyda: "Gunvor Thririksdatter gjorde bro över sin Datter Astrid; hun var den haandsnildeste mö paa Hadeland."

Stenen tillhör den första kristna tiden och säges vara en af de vackraste och mest tilltalande från denna period (11 årh.) Som vi vela lärde kristendomens förkunnare på den tiden, att anläggning af väg eller bro var ett Gudi behagligt verk, som kunde bereda salighet åt den som lät göra arbetet eller åt

hans anhöriga. Talrika runstenar bevara minnet af liknande berömliga verk af män, men det märkliga med Gunvors sten är ju att den restes af en kvinna, som utförde det stora företaget till minne af en kvinna.

Maria Collin.

Asaläran förkunnade, att nornorna vid Ygdrasils fot väfde den väf, som afgjorde hvarje människas öde. Den egyptiska gudinnan Neit samt grekers och romares Atene-Minerva som beskyddarinna af den husliga fliten motsvarades hos nordborna af Frigga, enligt folktron Tors maka, som åtföljde honom på hans vandringar. För hennes skull fick spåntenen eller spinnrocken hvila under torsdagskvällen eller någon stor högtidskväll fick man göra någon "kringgärning" såsom nysta, spola, varpa eller liknande. Det hette att på sådana kvällar spinna Toregud och Frigga

och att man sett en gubbe och en käring sitta vid spinnrocken på torsdagsnatten och kunnat höra hur rocken surrade.

Åtskillig öfvertro vidlådde förr det textila arbetet. När det t. ex. i Varend varpades till väf skulle den som varpade springa ut, vända sig om i förstugan och strax gå in igen samt därefter lyfta upp först den ena och så den andra foten, därefter om igen den första, och säga tre gånger "så högt skäl," ty eljes troddes väfven ej komma att gå väl. Så skulle också hvar och en säga som kom in medan varpandet pågick. Ungefär samma sedvänja rådde i Finveden, och där fick ingen mansperson vara inne i slugan, då hustrun klippte af väfven, ty om mannen hade eller framdeles fick befatning med någon process, så förlorade han den. Tog han emellertid själf saxen och klippte af några trådar, så var faran att förlora rätttegången afvärd.

I Skåne brukade man så snart varpen var "svept", d. v. s. lagd kring bommen, skynda sig att kasta svingeln ut genom dörren, ty då kunde man vara säker om att väfven skulle gå raskt undan.

I Finland rådde den föreställningen, att när man varpar får man ej äta, ty då skall väfven ej räcka längre, ej heller då man väfver, ty då äter man upp väfven. Till den som kommer in, när en väf just blifvit nedväfd säges: "Har du så kort lifstid?"

Man skulle helst ej hafva någon väf ute till blekning under de s. k. järnnätterna, ty då fick väfven rostfläckar. Det inträffade nämligen stundom frost vid den tiden.

I Skåne trodde man på öfvernaturliga varreiser som kallades rå och som härmade människornas arbete; de spunno på spinnrockarna, när dessa saltas undan någon längre tid. Därför brukade hvarje ordentlig kvinna laga rocksnodden af hjulet och binda den väl fast, ty då får rå låta rocken stå i fred. En mystisk varelse, skogsrådan, visade sig i Dalarna som en kvinna i skinn-

Gunvors runsten.

kunna tänka på olika slag af spindlar, som både spinna och väfva och på silkesmasken som kan spinna en ända till 600 meter lång tråd på en och samma kokong, lägger tråden på ett konstmässigt sätt rundt puppan och till sist klistrar fast tråddändan.

Brehm kallar dvärgmusen en konstnärinna, som täflar med väfvarfåglarna i förmåga, när hon förfärdigar sitt bo af blad och kärrgräs. Väfvarfåglarna, som lefva under söderns sol, bygga med stor skicklighet bon af gräs och fibrer, som flätas samman och till sist stoppas boet med fina grässtrån. En mesart som af fårull eller getragg hopfilar sina nästen gör detta så väl, att polska och ryska bönder använda dem till vantar åt sina barn. Skraddarfågeln sticker med näbbet hål i kanterna af två blad som han sedan med ordentliga stygn häftar samman, och han fodrar boet med tätt sammanfillade fibrer och hår.

Trollsländan återigen känner man ej som textilkonstnär hvad som nu än kan ha föranledt uppkomsten af hennes namn.

Mycket utbredd var under antiken den föreställningen, att moln och dimma vore att anse som ett slags spånad eller klädnad. De täta hvita molnen på sommarhimlen liknades af greker och romare vid ull och man tänkte sig allt detta utsökta material bearbetas af himmelska väsen.

Följande kinesiska saga visar huru celesta och textila föreställningar blandades med hvarandra. En gudinna vid namn Spinnerskan hade till uppgift att spinna molnens silke åt himmelens konung och drottning

samt att vaka öfver de jordiska ungmörnas sömnad. Vid ett besök i jordiska ängder skänkte hon sin kärlek åt en herde. Hon återkallades emellertid till sina himmelska värf och då herden ville följa henne drog hon med sin hårpil ett streck öfver himmelen. Häraf uppstod Vintergatan, som alltsedan åtskiljer de båda älskande. Men en gång om

färd till Blåkulla foro fram öfver markerna försökte de slå ner i linet och förgöra det, så att det senare skulle vantrivas.

I Tyskland har man också på flera sätt sökt befodra linets växt genom sympatiätgärder och säregna formulär, som skulle framsägas midsommarafton. När midsommareldarna fändes på höjderna till skräck för alla mörkrets makter försökte man hoppa på höjden för att visa linets blifvande längd, och på vissa trakter sade man då:

"Flachs! Flachs!
Dass der Flachs des Jaur
Sieben Elle lang wachs!"

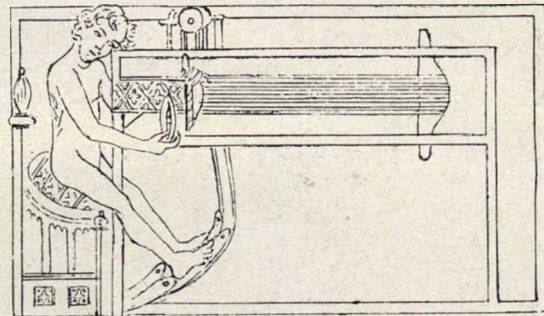
I Würtemberg räckte gossar och flickor upp händerna och sade:

"Sanct Johann
mach's Werk drei Elle lang!"

När lin skulle sås i Schleswig-Holstein måste fröet nödvändigt bäras i ett förkläde och kastade man förklädet högt i luften när sådden var färdig, så blef linet långt.

Penelope vid väfstolen. Grekisk vasmålning. 5. årh. f. Kr.

Fornromersk väfstol.

päls och spann garn på en handslända medan hon vaktade sina getter.

Då nattskärnan hördes sade hälsingarna, att det var skogsjungfrun som spann. I Varend kallade man denna fågel för spånkärningen.

Från Danmark berättas, att när linodlingen stod i sitt flor, alltså på den tiden, då en och hvar, ja äfven tjänstefolket hade sitt stycke af linfältet, skulle man på midsommarafton ut och sälta "bloss" i linet, hvilket på några trakter kallades att "maja" det. Man stack gröna grenar omkring i linlandet, vanligen hasselgrenar, men ibland brukades bok- och rönngrenar. Detta bruk afsåg att hindra häxorna från att slå ner på åkern och förstöra linet, men det heter också, att när det sättes bloss växer linet bättre och blir längre, så långt, att det åtminstone når till toppen af blossen. Häxorna hade en afgjord antipati för linfrö, ty detta hade de ingen makt öfver utan måste vika hvar helst det användes mot dem. De försökte därför hindra linet att växa upp och bära blommor och frö. Midsommarafton, när de på sin

Goethe omnämner någonstädes väfnads-konsten som "die älteste und die herrlichste Kunst, die den Menschen eigentlich erst vom Tier unterscheidet", och dock utföra flera djurarter textilartadt arbete så skickligt, att man nästan kunde komma på den tanken, att djuren varit människans läromästare. Vi

Spinnerska. Gammal-babylonisk relief.

året få de återse hvarandra och den dagen flyga alla jordens skator upp till himmelen. Tryckta tätt intill hvarandra bilda de en lefvande bro, öfver hvilken Spinnerskan skrider till sin älskades möte.

Sagan förtäljer vidare, att en gång då hon ej velat komma kastade herden i vredesmod ett oxok efter henne. Detta föll ned vid hennes fötter och syns på himlahalvvet som en lysande triangel, utgörande Spinnerskans stjärnbild (i Lyran). Osterut (i Ornen) står Herden och nära intill formas af otaliga småstjärnor en långsmal constellation, som säges vara Spinnerskans slända, den hon till gengäld kastade efter honom.

På sjunde dagen i sjunde månaden — den dag då Spinnerskan värdigas möta sin Herde — plögade kinesiska kvinnor frambara offer, anropande gudinnan om skicklighet i sömnad. De stego då upp i bostadens öfre regioner och försökte vid månlyns tråda sju kulörta trådar i sju nålar. Om de lyckades ansågs det som ett hugnesamt omen.

Det är af intresse att med denna saga

Iduns byrå och expedition,
Mästernamnelsgatan 45, Stockholm.

Redaktionen: kl. 10—4. Expeditionen: kl. 9—5.
Riks 1646. Allm. 9803. Riks 1646. Allm. 6147.
Red. Högman: kl. 11—1. Annonskont.: kl. 9—5.
Riks 8660. Allm. 402. Riks 1646. Allm. 6147.

Iduns prenumerationspris:

Uppl. B, med julnr.: Helt år Kr. 10:50	Uppl. A, utan julnr.: Helt år Kr. 10:—	Uppl. C, praktuppl., med julnr.: Helt år Kr. 14:—
1:a halfåret » 5:20	3 kvartal » 7:60	Half år » 7:25
2:a halfåret » 5:80	Half år » 5:20	Half år » 7:25
Kvartal » 2:60	Kvartal » 2:60	Kvartal » 3:75
4:e kvartalet » 3:25	Månad » 1:—	Månad » 1:35

Iduns annonspris:

Pr millimeter enkel spalt:	Utländska annonser:
30 öre efter text.	35 öre eft. text, 40 öre
35 öre å textside.	å textside, 20 % förh.
20 % förhöjning för särskildt begärd plats.	för särsk. begärd plats.

Linberedning. Egyptisk grafmålning.

jämföra vår allmoges tro, att Friggs spånten strålade på himlen. Det var Orions bälte, som i deras mun hette Friggetenen.

I Finlands nationalepos Kalevala berättas att en kvinna ensam i den djupa skogen såg Solens Flicka väfva i den gröna lunden och hörde Månens Flicka spinna silfvertråd i skymningsstunden.

I Salomos Ordspråk uttalas högstämmt "Den dygdesamma kvinnans lof":

"Hon sköter om ull och lin och arbetar gärna med sina händer.

Hon räcker ut sina händer till rocken och hennes fingrar fatta tenen. — —

Hon gör sig täcken, hvitt silke och purpur är hennes klädnad."

Rätt ofta omtalas i bibeln textilt arbete, så t. ex. beskrives omständligt tabernaklet, israeliternas helgedom under ökenvandringen, ett praktfält med tio tapeter i vitt, purpurblått, purpurrött och skarlakan, en konstväfd förlåt och elfva tapeter af gethår till tak.

I E. Staves reseskildring "Genom Palestina" beskrives klippmoskén i Jerusalem och vi få veta, att från förgården förde en port in i det heliga, framför hvilken ett stort förhänge i 4 färger, byssos, purpur, skarlakan och hyacint hängde ned. Förhänget skulle framställa en bild af världsalltet. Skarlakan föreställde elden, den violetta hyacintfärgen luften; den hvita byssos händydde på jorden, hvars växt den är och den röda purpurn på hafvet från hvars muslor den erhålles.

Samme förf. berättar, att han under resan sett groft bomulls- och ylletyg till kläder förfärdigas i mycket primitiva väfstolar. Ullgarnet spanns af både män och kvinnor på lediga stunder medels slända ute i det fria.

Då förf. skildrar Genesaretsläkten och nämner, att det sannolikt var på en af de angränsande höjderna Mästaren höll sin bergspredikan, framhåller han att bland skaran af åhörare säkerligen många infunnit sig från de närbelägna orterna Magdala och Arbela, som voro bekanta för framstående spinn- och väfnadsindustri och att det varit åsynen af dessa arbetare som föranledt liknelsen: "Skåden liljorna på marken; de arbeta icke, ej heller spinna de etc."

Äfven ur andra religiösa urkunder skulle man kunna framleta textila bilder, t. ex. ur indernas heliga bok Rigveda, där det bl. a. heter, att "den som nalkas Ordet på orätt sätt väfver fel som en oförståndig väfverska."

Homeros sånger Iliaden och Odysseen — hvaraf den förra anses vara den europeiska litteraturens äldsta verk — utövade på sin tid så stort inflytande och tillmättes så stor auktoritet, att man kallat dem grekernas bibel. Fyllda af blodiga och skräckingivande skildringar af slaktningar och strider låta de oss äfven rätt ofta få inblickar i hemlifvets värld med de många omsorger och sysslor, som åligga husmödrar och tjänare. Den åskådliga, högstämmda skildringen hamrar med hexameterns tunga rytm bilderna fast i minnet. Vi läsa med intresse om de talrika välvärdade hjordarna bland hvilka funnos får i mängd, "ljockulliga, feta, stora

och vackra med ull af violblå skiftning i färgen."

Palatsens präktiga utstyrel skildras ingående.

"Inne i salen af stolar en rad kring väggarna löpte ända från tröskeln till innerst i salen och med hyenden alla

klädda af finaste tyg, som var väfdt utaf kvinnorna konstrikt."

Mången högättad kvinna möter oss i dikten "skön och af ställig gestalt och skicklig

Nausikaas tärnor vid tvätten. Egyptisk vas-målning. 5 årh. f. Kr.

i härliga slöjder", och husmodern leder själf det textila arbetet, hvarom vittnar bl. a. Telemachos uppmaning till sin moder Penelope:

Ullberedning. Grekisk vas-målning. 5 årh. f. Kr.

"Gå nu i våningen in och dig ägna åt sysslorna dina väfvens och sländans id och befall tjänarinnornas skara göra sin gärning med flit — — —"

Mest bekant bland Homeros kvinnliga gestalter torde väl vara just Penelope, Ulysses trofasta maka, listigt uppehållande sina friare med löftet att besluta sig, då den väf hvarmed hon sysslade blefve färdig, och

Spinning (möjligen tvinning) och väfning.

uppskjutande afgörandet genom att under natten rifva upp hvad hon väft under dagen. Diktaren karaktäriserar förklarligt nog denna väf som "fin och förunderligt lång".

Att inga husliga göromål voro främmande för familjens kvinnliga medlemmar antydes i berättelsen om den fagra kungadottern Nausikaa, som själf med sina tärnor ombesörjer tvätten och egenhändigt kör en med mulor förspänd vagn till floden med "gördlar och klädningar alla och filltar och skinande lakan."

Det talas om pansar af linne för de stridande, och i förrådkamrarna samlas rikligt med tröjor, lifrockar, kappor och mantlar, hvilka senare beskrivas utsirade på det präktigaste.

"Konung Ulysses var klädd i en dubbelmantel af ylle,

purpurfärgad och skön, och den hade ett gyllene spänne,

häktadt med hylsor två, som var fram till ett mästerligt konstverk:

med framfötterna höll där en hund en sprattlande hjortkalf,

medan han bet i hans spräckliga skinn, och alla med häpnad

sågo de djuren af guld, den ene så ifrig att döda, medan den andre med sprattlande ben försökte att undfly.

Och därinunder på kroppen jag såg hans glänsande lifrock

såsom det yttersta skalet är fint på en lök, som är vissnad,

så var den glatt och fin och hade en glans som af solen." —

På ett annat ställe talas om en mantel af purpurgarn med brokiga blomster och vi få höra om Helenas arbete:

"dubbelmanteln af rödaste garn, där hon striderna väfde,

hvilka för hennes skull under Ares fått utstå hästomtumlade troer och kopparklädda achaier."

Diktaren tyckes öfverhufvud icke kunna tänka sig någon kvinna, dödlig eller odödlig, som icke arbetar textilt. Atenes smidiga skrud i skiftande färger och den slöja hon bar voro förfärdigade af hennes egna händer, och han beskriver "en skum och förtjusande groffa på Ithakas kust —

"väldiga stå där af sten väfstolar, där nymferna slöjor med vågornas skiftande väfva

eff under att skåda."

Alla nödiga omsorger ägnades dem som fallit i striden. Patroklos lik lades på en bädd och "höljdes i finaste linne allt ifrån hufvud till fot med ett snöhvitt lakan däröfver". Då Hektor stupat och hans maka föreställer sig att hon ej skall få taga vård om den döde utbrister hon i klagan:

"— — och dock finns det kläder af linne fina och vackra och väfda med konst utaf kvinnornas händer, men jag förbränna dem vill allesammans i flammade elden."

Sedan den gamle Priamos emellertid lyckats återlösa sonens döda kropp brändes den högtidligen på bål, hvarefter hans stridskamrater och bröder under tårar samlade hans ben och lade dem i ett glänsande guldskrin, sedan de lindat in dem i purpurfärgade slöjor.

Sänd Edra

Klädningar, Blusar, Kappor till Kemisk Tvättning eller Färgning, Gardiner, Möbetyger, Kuddar m. m. rengöras snabbt och omsorgsfullt hos A.-B. C. O. Borgs söners Fabriker & LUND.

Pröfva

Tuppens Zephyr

och NI köper Ingen annan.

De sorgliga författarne. Af Algot Ruhe.

DENNA VACKRA VINTERKLARA MOR-
gon gick redaktör Åkerman, ledaren af Fa-
miljesolen, vår främsta illustrerade veckotid-
ning för kvinnan och hemmet, som vanligt
utför Sturegatan från bostaden till sin byrå.
Som vanligt gick han omkapp med rikets
höga ämbetsmän och kvinnor i betrodda
ställningar, de där också vid denna tidiga
femta begåfvos sig till sysslor som väntade
— strama stabsofficerare, tankfulla justitie-
råd, generaldirektörer och förhoppningsfulla
assessorer, damer som ha kassan om hand
i banker och libbolag, en och annan svajig
maskinskrifverska med bekvämare tjänstgör-
ring på något elegant och blomstrande
kontor.

Redaktör Åkerman bar under armen en
dyrbar saffiansportfölj med skinande blanka
knäppen, han höll den så mjukt och varligt
tryckt mot sitt bröst, som om det varit en
liten kär kattunge han hade med för roskull
och log emot ibland. Ty den ljusa min, som
förklarade hans ädelt formade skaldedrag,
berodde vida mindre af den kalla morgonens
fägring än af de rysliga elakheter han på
kvällen satt ihop för sin "Breflåda" och nu
bar väl förvarade i portföljen. Det var en
af hans särskilda talanger att skriva grym-
ma svar i tidningens Breflåda, till straff för
alla påträngande stympare, som tvingade
honom ta befattning med deras ömkliga pe-
koral. Det hjälpte visserligen inte, hur skarpt
han än gisslade alla dessa signaturer och
namn, som begärde hans dom öfver deras
alster. Hvarenda dags post medförde nya
sändningar och gaf honom uppslag till nya
snärftar och beskärmsler, som han ibland lät
svälla till rätt långa utjutelser, värderade
som skraftretande inslag i bladet af alla,
utom just af själfva offren.

Han visste hvad han gjorde och byggde sitt
tillvägagångssätt på följande finurliga och
fullkomligt riktiga plan: tar jag in det här
eländet, kommer alla omdömesgilla läsare
— och alla verkliga läsare af Familjesolen
bli omdömesgilla med tiden, om de inte äro
det förut — de komma att säga: hvilken
släpphänt redaktör, som tar in sådant
skräp! De skulle, om synden upprepades,
lockas betvifla mitt omdöme, och jag mister
deras förtroende, själva grundvalen för min
verksamhet som Familjesolens Phaëton...
Genom att ta in en dålig sak utsätter jag mig
för att stöta hundra, ja tusentals personer
— genom att fränt visa tillbaka ett under-
haltigt erbjudande stöter jag bara en enda,
och det på köpet en stympare. Ulför jag
denna afböjande gest med tillbörlig kläm
och en smula humör tillika, så skänker jag
fröjd och fägnad — åtminstone en fläkt af
ren och oförfalskad skadeglädje — åt min
öfriga läsekrets. Det finns inte så många
glädjeämnen i lifvet, att man bör förmäna de

Afven förljånar anföras följande nog så
talande textila omskrifning ur Iliaden:

"Striden stod jämn som en våg i den ärliga spin-
nerskans händer,
hvilken i ena skålen lagt ull och en vikt i den
andra."

Odyssén är skriven 800 år f. Kr. Det är
af intresse att på ett tyg från 13 årh. af vår
tidräkning få se ett mönster liknande det som
diktaren så utförligt skildrat på Ulysses
mantel.

Atene, "den dotter af Zeus med egiden,"
hade efter de skilda verksamhetsgrenar hon
beskyddade olika binamn och kallades som

kloka, som låter bli att fröska långhalm på
den spirande våren eller berättas platta hi-
storier med dyster ändalykt, att bevittna hur
jag afbasar de oförsiktiga. Dessa ha ju re-
dan haft sin glada stund, då de i öfvermod
och storhetsvansinne lade sitt alster på
posten med den oundgängliga lappen:
honoraret emotses pr postanvisning...

Jag ska ge dem postanvisning, jag!

Redaktör Åkerman hade trots dessa strän-
ga betraktelser icke försummat att njuta af
den ställiga rimfrost på Humlegårdens
träd. I våningen nedanunder den obeveklige
domaren och praktiske tidningsmannen bod-
de i hans själ en tonkonstnär och skald.

Böckerna på sybordet.

(Till fru Sally Nordling.)

I LJUSETS DROPPSTÄNK SOM FRÅN
rutan sila,
två böcker ser jag vid din sykorg hvila:

En diktvolyt i pressadt gyllenläder.
En hushållsbok i slitna hvardagskläder.

Då tänker jag: Hur stort att kunna sjunga
för stumma släkten med benådad tunga!

Att bundna hjärtans källsprång kunna lösa
och färg och doft kring öde stigar slösa.

Att mana fram i strofer, hvilka tända,
det gudaborna och det gudasända.

Att hjältars dåd på sångens Tabor lyfta
till föresyn för dalens skumma klyfta!

Men är ej äfven du i hemmets rike,
hur blyg och undanskymd, en skaldens like

och diktare, där du fyller dina plikter
i tunga tider, stolta hjältedikter?

Lyrakens viraksångor flämta matta
mot välluktsströmmen från din fönster-
platta.

Och ingen meterkonst kan så bevinga
som barnafötter, som i dansen svinga.

Så likas de i systerlig förening,
ditt sybords bokband till en högre mening:

Din diktvolyt i pressadt gyllenläder.
Din hushållsbok i slitna hvardagskläder.

Ur samma hjärteeld de innerst stamma,
brastlåggen på din härd och diktens flamma.

Och när de klara och förenta stiga,
de mödans värf till helig högtid viga.

JOHAN NORDLING.

Äfven dessa båda sympatiska varelser voro
nu vakna och hade börjat dagens id under
vandringen utför Sturegatan. Rätt som det
var hade redaktören förvandlats till sin egen
medarbetare — han gick sannerligen och
gnolade på ett högstämmt fosterländskt kvä-
de, som han de senare dagarna känt var i
antågande och nu såg för sig, tryckt på
Familjesolens första sida, såsom ram kring
en bild af Humlegården, klädd i vinterns
hvita skrud. Han påskyndade sina steg för
att snarast hinna till byrån, i afsikt att skriva
ned sina poetiska fynd inman mottagningen
började, med besök och telefonringningar,
spring af folk från tryckeri och expedition,
en öfverväldigande post.

I förummet satt en herre, som reste sig
när redaktören gick igenom. Åkerman låtsade
sig inte se, ilade fort mot sin dörr. Folk
som inte ens ha aktning för angifna tider,
nej, vet ni hvad... Ordning i sakerna.

— Tjenis på dej, hvad du har brådt —
hördes främlingen anropa den i sina rim och
rytmer försjunkne skalden Åkerman.

Redaktören såg upp — det var en af lan-
dets allra minst skrivande och därför högst
uppskattade novellister, Familjesolens trogne
medarbetare sen tidernas gryning, en man
som aldrig erbjöd något litet verk, utom när
han befann sig i yttersta vända för pengar —
men icke förty kom upp många gånger om
året.

— Jag skulle väl inte kunna få tala med
dig strax. Jag har en styf bit kan du tro...
något som jag lagt ner vådligt mycket ar-
bete på.

Och i det han sjönk ned i de audienssö-
kandes mjuka stol vid skrifbordet, under det
redaktören afböjdade sig portföljen och med
en ohörbar suck hängde upp sin diktdröm
samman med öfverrocken på en krok, fort-
satte den föga skrivande novellisten sina
utredningar:

— Ser du, jag ville be dig titta på det här
nu med detsamma, bara för ordningens
skull, då jag behöfver pengarna strax. Har
en växel före 12... sista dan... ha, ha, man
uppskjuter... 150 behöfver jag. Skrif ut det,
är du snäll.

— Ja, ja, ja — men 150... så mycket be-
talar vi aldrig... Annat än möjligen våra
allra främsta... i julnumret. En tredje-
del... eller lät oss säga hälften.

— Läs den, du ska få se den är det värd.
— Läs den, nu, aldrig. Ditt namn står
under, det är nog för att jag ska ta den.

Den late novellisten stönade och såg på
klockan, beräknande om det kunde löna sig
gå någon annanstans. Plötsligt ropade han:
— Biten är bra — ge hvad du vill — jag
kommer aldrig hit mer.

Då nöjer vi oss med en tredjedel för i

de kvinnliga slöjdernas gudinna Ergane. I
denna egenskap afbildas hon med hjälm,
en i rika veck nedfallande dräkt (peplos)
och slända i hand. I Aten firades årligen till
hennes ära en i flera dagar varande fest.
Det höglidligaste momentet härvid var öfver-
lämnandet af en rikt broderad dräkt, som
förfärdigats af stadens fruar och flickor och
nu framförd i en ståtlig procession påkläd-
des gudinnans bild.

Det berättas, att när grekiska kvinnor
fingo se en vacker väfnad utropade de i
sin förljusning: "Heliga Atenel!"

(Forts.)

dag, tänkte redaktören och skref ut ett kvitto. Så var den saken klar. Skriften stoppade han in i sin portfölj, som han tömt på dess öfriga innehåll. Han tänkte ögna igenom den hemma på soffan när kvällen kom.

Pojken från expeditionen kom in, dignande under en kamelbörda af manuskript och enquêtesvar, insändare och lösningar på pristäflan, bidrag till tidningens "Kokvrå" — hur man skulle steka strömming och klyfva hårdkokta ägg — förfrågningar till afdelningen för skönhetsvård, fotografier af frodiga dibarn, två stora paket till redaktören personligen, som kändes mjuka som kuddar och naturligtvis också var det, en kagge kaffesurrogat, som man bad styrelsen smaka själf af och sen ge sitt förord, ett anbud att köpa en ponnyhäst, ifall man ville ut och åka släde...

— Det var en liten och mager post i dag — sade redaktören och storrade belåten på detta Sulitelma af papper.

— Ja, jag begriper inte hur det kommer sig — svarade pojken, som var rappmynt. — Folk skrifver mindre nu, det beror kanske på att papperet stiger.

Redaktören tog fram ur högen ett kuvert, hvars handstil han tyckte sig känna igen — med en stöt af sin långa brefdolk öppnade han försändelsen. Ett visitkort föll ut: B. B. Härmed ett länge utlovadt bidrag till din novellafdelning. Korr. emotes i sinom tid — honorar med detsamma, och stort, mycket stort, jag har nämligen fått tvillingar i går. Din...

Och här följde ett namn, förgyllt af grönskande lager, berömdt öfver nästan mer än halfva vårt land.

— Å, hvilket napp — mumlade redaktören — hvilken gedigen förstärkning till kvartalskiftet. Gu' signe dom båda nyfödda...

Skriften stoppade han in i portföljen, för att läsa den på soffan, efter middagen, njuta den i ro.

Då ringde det i telefon.

Det var skalden Fjollners nyanserade röst, smekande som en mockahandske, den tillbeddaste af lyriker. Redaktörens ansikte tog en mask af hård beslutsamhet, ungefär som då han skref sina svar i Breflådan. Inga vers i dag — jag har lådan full, mumlade han för sig själf, medan skalden höll på med sin inledning.

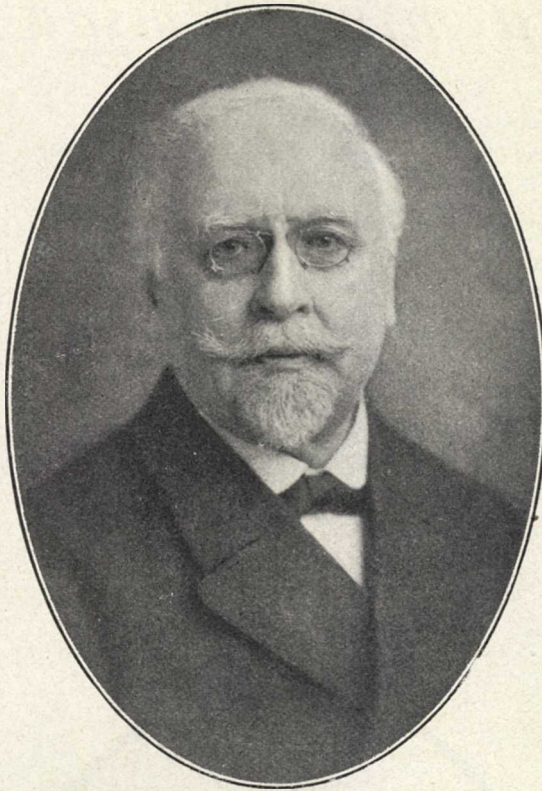
— Värderade redaktör och bästa bror — började denne, som om han dikterat ett bref. — Du vet att jag ibland nedstigit till novellens lågmarker — nu har det händt mig igen att jag förnedrat min stil till den platta prosan, men hvilken prosa! Vill du se den, skall jag komma upp me'n, jag står här nere i cigarrbo'n och pinglar på. En glänsande novell...

— Kom upp, kom upp, kära vän, du är alltid välkommen.

Åkerman gnuggade händer — denna fruktbringande dag, tre verkliga noveller, af sådana namn, så svåra att få tag i, så lämpade att ståta med i reklamerna vid årsskiftet. Detta är tacken för att man håller tidningen fri för skrifklådiga outsiders — då komma de berömda, de stora i långan rad...

Skalden trädde in, något andfådd af trapporna, med en liten rulle papper i hand, som en konsul i gamla Rom, omlindad med ett skärt sidenband.

— Den är tagen ur det verkliga lifvet — förklarade skalden. — Den handlar om barn... Inte sant, just för i dag bör det passa med en täck liten historia om barn, om tre stycken söta ungar. Men sliskig är den inte, eller spår till sentimental — tvärtom, i slutet

Harald Sohlman.

EN AF HUFVUDSTADSPRESSENS FRAMSTE män, Aftonbladets chefredaktör och utgifvare, Harald Sohlman, fyllde för några dagar sedan 60 år.

Den tidning han företräder har lysande fosterlandsfrämjande traditioner i frisinnad riktning att se tillbaka på, traditioner, som den nuvarande styresmannen heller icke svikit, ehuru röster funnits och finnas, som påstå motsatsen.

Den politiska färgskalan är som bekant, åtskilligt rikare än regnbågens, och den spektralanalys, som skulle förklara dessa färgers natur, visa hur de uppkomma, enas och skiljas, har ännu icke gjorts och kommer väl heller aldrig att kunna göras på ett för sanningskrafvet tillfredsställande sätt.

Hvad redaktör Sohlmans politiska öfvertygelse angår bör den icke partiförblindade lätt inse, att han för rena färger i sitt standar, och att, om han separerat från en politisk fraktion, hvars idéer och sträfvan han förut främjat, är det ej han, som svikit partiet utan partiet, som slagit in på vägar, hvilka leda bort från de svenskhetens mål han arbetar för. Hans manliga hållning i för Sverige vitala frågor i närvarande kritiska period kan icke värdesättas högt nog.

Men det är icke endast i sin tidningsmannagärning hans nationella sinnelag tar sig uttryck, utan äfven bl. a. i hans intresse för den svenska skytterörelsen, hvilken i honom har en outtröttlig främjare.

Som publicist tillhör han våra mest representativa män och som enskild person är han alltigenom vinnande och älskvärd. Också kännetecknades hans 60-årsdag af uppriktiga hyllningar från när och fjärran, hyllningar, som i sin öfverväldigande rikedom af hedersutmärkelser och hälsningar betyga hans stora medborgarvärde.

.....
drar jag till med kär realism. De drunknar alla tre.

— Drunknar de? Hvarför ska de drunkna?

— För de går ut i en båt och vinden tar dem — de tror de seglar in i solen. Då kommer det en våg...

— Jag är inte så pigg på bedrägliga historier. Det finns så mycket sorgligt ändå.

— Om det sorgliga är vackert, blir det religiöst, jag menar, då njuter man det estetiskt, förstås... Det faller dig väl inte in att

tvifla på att jag, när jag gör en novell, gör en novell som heter duga?

Den afgudade skaldens anlete verkade bodbeljant som morskar upp sig. Åkerman gjorde en djurtämjaråtbörd som bragte honom lugn. Han tog fram ett honorarkvitto och sade:

— Hvad begär du?

— Allt, men det kan du inte ge mig — skrif hvad du tycker, jag litat på din smak.

Redaktören bet ett tag i pennskaffet och tänkte: en lyriker som då och då skrifver en novell, det är ännu sällsyntare än en novellist som aldrig gör det. Han måste betalas.

— Hvad menar du — ropade Fjollner. — Tvåhundra kronor för en prosabit af mig, af mig med namn under, aldrig!

— Jag frågade ju hvad du begärde.

— Tre hundra.

— Det går lätt att ändra en tvåa till tre. Varsågod, och mycken tack, och välkommen en annan gång.

Åter öppnades den eleganta portföljen med de blanka knäppena och skriften lades dit för att läsas på soffan därhemma i ro.

På vägen hem gick redaktören förbi ett postkontor. I detsamma kom han ihåg att han glömt något, han sköt portföljen öfver i det andra armvecket och tog fram sin plånbok. Där låg mycket riktigt 500 kronor, som han egentligen tänkt köpa en gammal briljantring för åt sin fru — hon kunde gärna vänta till i morgon. Den utmärkte novellist, som med anledning af sina tvillingars födelse haft Familjesolen i åtanke, borde först ha sitt. Och han fick det.

Middagen i det trefna hemmet var till ända, stunden var kommen för redaktör Åkerman att utsträckt på soffan ta del af tre litterära mästerprof han redan betalt, och om hvilka han visste, att det ena handlade om drunknade barn.

Då han läst de båda andra, visste han att också de handlade om ingenting annat än drunknade barn.

Måttet var rågad, de sorgliga författarna hade utfömt hans lifsmod. Han hade fattat sitt beslut...

Redaktör Åkerman tog sin rock och gick mot vanan nedåt Sturegatan en gång till på samma dag. Han styrde sina steg mot Nybroviken, åntrade ned för kajen och uppsökte ett lagom stort hål i silfvertaket till den falska Rans palats. Där ville han krypa ned för att sätta punkt för en tillvaro, som författarnas trilska gjort outhärdlig. Man kan be dem så mycket man vill och betala dem hvad de begär — sina historier gör de dystra i alla fall. Ty så anses det vara fint och litterärt.

Plötsligt kom han ihåg sin vinterfriska dikt från morgonslunden — som han inte ens hunnit svarfva färdig. Han tänkte på sin gärning som räfsare och hämnare i Breflådan, han knöt sina händer som för att icke tappa det svidande riset. Hans bittra beslutsamma anlete mjuknade vid erinringen om det senaste kvartalsskiftets väldiga tillströmning...

— Nej, här skall lefvas — mumlade han för sig själf. — Det är alldeles tillräckligt om vi offra skräpet...

Han drog af handskarna, öppnade den stiliga portföljen, tog fram historierna om de drunknade barnen och lät dem en och en dimpa ned i den mörka vikens vatten — som på det stället, enligt folkvisan, skall vara så grundt, att inte ens en katt kan drunkna där utan ofelbart kommer igen.

En af dessa minsta mina bröder...

DET VAR EN FROSTIG MARSDAG, DA SOLEN just höll på att gå ner. Jag stod vid fönstret i mitt rum och såg, hur snön på taken färgades skär och varm af den dalande solen. Några frusna sparfvar sökte gömma sig i en tom julkärfve, som ännu satt kvar i den gamla gårdslinden. Tänk, om jag öppnat mitt fönster och ropat in dem till värmen och maten — men nej — det kunde ju ej gå för sig. I stället kom en min goda vän in genom porten, och det dröjde blott några ögonblick, så hade hon pålsat af sig i min tambur, och vi gingo småpratande in i mitt arbetsrum.

— Jag stod just och önskade, att jag kunnat bjuda de där stackars sparfvorna att komma in, då jag fick se dig. Ingen ger dem värme och skydd, sade jag, då min vän stannade framför fönstret och såg ut.

— Ja, du. Hvarför gjorde du det inte? Kanske de kommit, invände hon litet gäckande. Eller är det med dig och sparfvorna, som det på visst sätt är med många människor? De skulle vilja öppna sin dörr för dem, som frysa och hungra, antingen det nu är till kropp eller själ — men de komma sig inte för, de tro, att det inte går för sig. Och de, som gå därutaför, de fryser kanske ihjäl till sist.

Min vän såg tankfull framför sig. Jag drog fram en stol åt henne till brasan och satte mig själf på mattan bredvid. Veden sprakade och några glödande kolsmulor kastades ut på golvet. Det var ju en lätt sak att ta bort dem, och vi skulle väl inte vidare ha tänkt på det, om ej min vän hade sagt:

— Ser du, det blef ändå små märken efter. — Och om en liten stund tillade hon: Det blir alltid märken, där kärlek och värme går fram.

— Minns du Johan Nygren? fortsatte min vän. Han, som var på Svartsjö så många gånger.

Jag hade nog förr hört om Luffar-Nygren, men jag lät min vän fortsätta sina tankar och minnen. Och medan hon såg in i brasan, berättade hon Johan Nygrens historia. Brasan hann brinna ner, och kolen hunno svartna, medan min vän allhjämt med samma värme tecknade drag och lifslinjer hos denne luffare och andra, som blifvit rotlösa och drivits hit och dit för vind och vågor.

— Johan Nygren hade varit ett sorgebarn, sina föräldrars och sin hemtrakts. Svartsjö hade varit hans stamhåll, sedan han kom ut i världen. Väl sex, sju gånger hade dess tunga portar öppnats och stängts för honom. Som en viljelös massa hade han drivits till arbetet där — en enda tanke var han mäktig, och den lyste upp tillvaron för honom. Den tanken: tiden går, och snart måste man ändå släppa mig. Då har jag åter skramlande mynt i fickan och går ut i världen och skall njuta lifvets fröjder.

Och när Nygren kom utanför Svartsjö, tog han genaste vägen till gamla välkända ställen, där han fick läska sin tunga med det sötaste brännvin och släcka sin först med "bayerskt". Frikostig var han också och bjöd sina vänner. Det snurrade rundt i hans hufvud, och ingen vilja förspordes, som kunde styra kroppens rörelser och hejda tungans vidriga sladder. När sista slanten var uppsupen och sista ruset bortsofvet, då vaknade han i polisens hägn — och snart var han på Svartsjö igen. — Så hade lifvet växlat för Nygren — Svartsjö — och några dagars frihet, som han ej kunnat bruka. Hade han inte till sist måntro glömt bort, att han var en människa? Skulle någon kunna påminna honom om det igen? Hvem skulle vilja skänka honom så mycken kärlek, att han vaknade till medvetande om sitt eget människovärde?

Det fanns åtminstone de, som sökte skaffa honom en tillflykt i det gästvänliga landthemet Lindesnäs. Dit kom han också en dag om vä-

ren, när lärkorna spelade i skyn, när bäckarna dansade genom skogen, då sälj och vide buro guldgula fransar och safven sjöd i björkarna. Men ingenting af detta såg Nygren. Han gick som en blind och döf sin väg fram. Eller var det så, att han stog ner sin blick därför, att han inte vågade möta naturens värliga, soliga anlete?

På Lindesnäs blef han mottagen af husbonden själf. Denne tog Nygren hjärtligt i handen och hälsade honom välkommen.

— Det är allt bra vackert i dag, Nygren! sade husbonden

Men Nygren svarade just ej något, såg slö och liknöjd ut. Dock sneglade han litet åt sidan, där ett par karlar kommo körande med ett halmlass.

— Nygren tycker väl om att köra, tänker jag, sade husbonden utan att låtsas om Nygrens trumpet. Vi kan just behöfva en körkarl till här.

Greta Poignant.

ATT RYCKAS BORT AF DODEN MIDT I SIN ungdoms vår, då man har framför sig ett lifskall, som man får hänge sig åt i kraft af sin begåfning och då ens lefnadsförhållanden i öfrigt ge ljusa löften för de kommande åren — ett sådant öde synes oss alltid gåtfullt och för de närmaste blir det ett hårdt drabbande slag, hvars sår tiden får svårt att läka.

Oväntadt kom budet om violinisten fröken Greta Poignants fränfalle. Endast 22 år gammal och redan mogen för döden! Men värfrosten känner ingen skonsamhet. Som en ängel af is kommer den sväfvande under den kalla, klara himlen och dräper markens första skygga flora.

Vi kunna icke bättre karakterisera fröken Poignants personlighet än en minnestecknare redan gjort i en hufvudstadstidning samma dag hon begrafns, hvarför vi låna nedanstående rader ur den fina runan.

Greta Poignants person föredede i harmonisk förening i vackraste mening kvinnliga egenskaper. Alsklig och vän, hjärtegod och varmhjärtad, förstod hon alltid att sprida omkring sig en stämning af ljus och värme. Det måhända allra vackraste draget hos denna rikt utrustade konstnärnatur var den äkta, oskrymtade ödmjukhet som städse räddade henne från att yvas öfver sin begåfning. Så blef för henne konsten hvad den är ämnad att vara: ett medel att skönast uttrycka hvad hjärtat djupast känner och att sprida förädlande, lyftande glädje.

Mångfaldiga äro äfven de tillfällen då Greta Poignant ställde sin talang i det kyrkliga församlingsarbetets tjänst. Härutinnan står Oscars församling i stor tacksamhetsskuld till den nu hädangångna för den värdefulla medverkan hon lämnat vid samkväm för ungdomsföreningen, de gamla, vid församlingsaftnar och flera andra dylika tillfällen. —

Så är Greta Poignant borta. Hennes violin har tystnat. Aldrig mer skola vi få höra dess toner skälfa med dallringen hos en konstnärssjäl, "hvars trängtan upp mot höjden går".

Sedan Nygren fått sig anvisadt hvar han skulle bo, följde husbonden honom ut på gården och ägorna och satte honom in i det arbete, han skulle komma att göra. För arbetet skulle han få mat och husrum och kontanter till att kläda sig på.

Det lif och den ordning, som nu började för Nygren på den stora landtgården, voro honom alltför främmande. Trög och ovillig gjorde han sysslorna, talade aldrig ett ord med någon, och tänkte han något, så var det blott detta enda: Det här tjänar ingenting till, det här står jag inte ut med.

Men utom husbondfolket och arbetarne på gården fanns där en liten varelse, som Nygren inte var skygg och liknöjd för. Det var husbondfolkets lilla treåriga Svea. När hon trippade omkring bland blommor och gräs — då måste Nygren se upp från arbetet och med ögonen följa den lilla varelsen. Den lilla guldhåriga flickan med sina blåa ögon och skära, runda kinder var som en liten blomma själf. — Och Nygren tyckte allt, att både hon och de andra blommorna voro vackra att se på.

— Nyge vill väl ha en blomma, sade det lilla barnet och sprang emot den store arbetsklädde karlen, sträckte sig på få och räckte honom en knippa gullvifvor. Och se — Nygren sade visst ingenting — men han tog emot blommorna och satte dem i ett knapphål i blåskjortan, och — ett leende flög öfver hans ansikte.

Nygren hade just kört upp vatten till köket och satte sig åter upp i kärran för att köra.

— Svea följa med Nyge! ropade den lilla och räckte båda händerna fulla med blommor upp emot mannen.

Det förunderliga skedde, att Nygren också räckte ut sina armar och lyfte upp den lilla bredvid sig i kärran. Från den stunden blefvo Nygren och lilla Svea goda vänner. Hvar de möttes så hade de något att säga hvarandra eller ge hvarandra. Lilla Svea kunde springa långa vägar för att få leka med Nygren, och hvem vet, om inte Nygren gjorde en liten omväg också någon gång för att få möta det lilla älskliga barnet.

Det var Nygrens ljusa stunder dessa, då lilla Svea så omedvetet tinade upp hans kallnade hjärta. Men annars gick det trögt, det syntes omöjligt för honom med dagdrifvarvanor att arbeta. Visst var det hyggliga arbetare på gården, och husbondfolket var det minsann inget fel med heller. Men det förstas, Nygren var ju en gammal Svartsjöbo, inte var det någon, som brydde sig om honom, de gick väl och vakade öfver honom här och väntade bara på någon anledning att få ta till hårdhandskarna och läsa lagen för honom. Men en dag kom husbonden till Nygren, det var för öfrigt flera af gårdens folk i närheten — och bad honom:

— Vill Nygren vara snäll och köra ner till stationen med det här brevet och den här postanvisningen på tjuvu kronor.

Nygren svarade ingenting, men den här gången teg han af bara förvåning. Trodde de då inte, att han skulle ta till luffen med de tjuvu kronorna på fickan. Jaså, husbonden lifade på honom. Sedan förvåningen lagt sig, var det något nytt, som tog honom, och det var glädje. Aldrig hade någon människa visat honom något förtroende, detta var något nytt — och han skulle minsann visa, att han var en att lifa på — och så sade han:

— Joomen, husbonden, det skall ske.

Det gick nu flera dagar, då Nygren var som en annan människa genom det förtroende han fått och motsvarat. Men så togo de ljusa dagarna slut igen, och olusten kom på. Han måste härför, han stod inte ut längre. Arbetet omkring honom, lugnet, ordningen plågade honom. Han pustade och vändades. Dådloshet behärskade

Emma Ekwall. - En åttioårig konstnärinna.

HVILKEN STOCKHOLMARE känner ej till den lilla idyll, som ligger inom området af hemmet för Pauvres honteux, Hagagatan 2, i hörnet af Surbrunnsgatan och nuvarande Sveavägen?

Det är Artur Hazelii barndomshem jag menar och som ännu är i hemmets ägo, ehuru det en dag skall införlivas med Skansen.

I denna vackra vrå af Stockholm med det lilla herregårdsliknande huset omgifvet af gamla susande parkträd, ha systerne Emma och Hilma Ekwall funnit ett hem.

Den 18 januari fyllde Emma Ekwall 80 år. Hennes lif från tidig ungdom har vigts åt konsten och denna konst har hon den stora lyckan att ännu i ålderns dagar få ägna sina krafter. Hon har ju för länge sen skapat sig ett namn som målarinna.

På 1880-talet torde väl hennes konst varit mest känd och uppmärksammas. Syster till den kände genre-målaren Knut Ekwall tillhör hon en släkt, som haft konstnärslagen så att säga i blodet.

Det var en stor syskonkrets, ej mindre än 16 stycken, som växte upp i ett hem i Jönköpings län, där fadern, N. E. Ekwall var kronofogde. Sin utbildning som målarinna erhöi hon i Düsseldorf.

Det var nog mer än en svårighet den unga Emma Ekwall hade att öfvervinna, innan hon helt fick ägna sig åt sitt egentliga lifsintresse: konsten.

Hennes taflor äro spridda i vida kretsar

Fröken Emma Ekwall arbetande i sin friluftsateljé vid Surbrunnsgatan en sommardag.

Genre. Oljemålning af Emma Ekwall. Ulförd i dagarna.

af vårt land, välkända och omtyckta hvar de pryda en vägg. Barnmålningarna af hennes hand ha något obeskrifligt älskligt öfver sig och öfver de blomstermålningar hon särskildt på äldre dagar ägnat sig åt, hvilat något på en gång symboliskt och intagande. Men ej blott genrestycken och blommor har hennes pensel frambragt. Hon har skapat sig ett namn också som framstående porträttmålarinna.

För några år sedan utsattes hon för ett olycksfall och har sedan dess haft svårt att fritt röra sig. Detta har dock ej hindrat henne i utöfningen af sin kärämålning och vid sitt staffli i atelieren, med de mot Surbrunnsgatan lågt liggande fönstren kan man finna henne hvarje förmiddag.

Om somrarna, när vädret så medgifver, flyttas hennes staffli ut i den vackra parken och det är så vi finna den 80-åriga konstnärinnan på bilden här ofvan.

Som människa, syster och vän är Emma Ekwall afhälle som få. Stilla och blid, med något af ljus och vän ungdom i sinne och sätt. Intresserad och vaken som hon är för allt, som rör sig i tiden, gör hon med äkta och oförfalskad humor sina inlägg i dagens frågor. På sin åttioårsdag uppvaktades hon af talrika och minnesgoda beundrare till hennes konst, liksom af många nära anförvanter och vänner.

EDIT KINDVALL.

honom. Han kunde inte finna plats åt sig i det lif, han såg omkring sig, han led af att ej höra dit. Nej, bort igen — bort till den föckniga ro, som passade honom. Och en dag, när oxarna voro mer än vanligt trilskna, skrek han så, att ett par karlar i närheten hörde honom:

— Det ska' inte den gå här och jobba längre. Jag går min väg i morgon dag.

— Du är dummer du, Nygren, om du går, svarade kamraterna.

— Nej, jag står inte ut längre — jag måste hän. På kvällen sade han detsamma till husbonden. Denne talte till honom på sitt milda, kloka sätt och bad honom öfverväga, hvar han hade det bäst. Men Nygren fick förstås göra, som han ville.

Följande morgon hade Nygren ej arbetsblusen på längre utan en ny snygg kavaj, som han väl knappt hunnit fjäna ihop helt och hållet. De andra voro redan ute på arbete, och när Nygren kom ut på gården, såg han inte till någon.

— Det var bra — tänkte han och gick utför lindalléen ner till stora landsvägen. Sin resväska bar han på en käpp öfver axeln.

Men han hade inte hunnit långt förrän han hörde en röst:

— Nyge, Nyge vända till Svea, Nyge!

Och Nygren vände sig om. Där kom lilla Svea springande genom gräset. Det ljusa håret fladdrade nästan som ett par vingar om henne. Ögonen glänste som stjärnor, och de bägge små armarna voro framräckta, som ville äfven de ropa: Nyge, Nyge kom tillbaka.

Nygren stod några ögonblick stilla. Så slängde han väskan i gräset vid vägen, tog barnet i sina armar och tryckte det hårdt till sitt bröst. Och från hans ögon rullade stora tårar.

Svea vände om till Lindesnäs med Nygren vid handen. Denne behöfde ej ens be att få stanna. Husbonden stod på trappan och räckte bägge händerna emot honom och sade:

— Nu tror jag allt, att Nygren stannar hos oss. Vi ska' bli dubbelt så goda vänner, vi ska' arbeta dubbelt så mycket, eller hur, Nygren?

— Tack, tack. Här är ändå det enda ställe, där Luffar-Nygren ska' kunna bli människa igen!

Det var, som om ett nytt medvetande hade klarnat för Johan Nygren. Han kände med sig, att han var en människa, som kunde uträtta något nyttigt, ja, som hade sig förelagdt något som sin uppgift. Oxarna på Lindesnäs och han skulle nog göra mångt godt dagsverke än.

— Sist jag såg honom, det var en söndags-

kväll. Han satt med armarna kring en spelande gramofon och sjöng: "Det är solsken där borta på kullens topp, det är solsken vid skogens bryn — är det solsken min vän i ditt hjärta?" —

Kolen i brasan voro redan svartnade, skymningen hade fallit därute, och inne i rummet var det nästan mörkt. En lykta på gården kastade en ljusstrimma in i mörkret.

— Jag kommer också att tänka på Lander, fortsatte min vän om en stund. Äfven öfver hans väg låg det så mycket mörker, men äfven han kom efter många irrfärder till Lindesnäs. Där fick han sköta ladugården, och det var en fröjd att se honom, så fin och snygg, som han var. Hög och reslig också, vackert svart hår och ett väl vårdadt krusigt skägg. Han arbetade med glädje. Kor och kalvar blefvo hans goda vänner, dem pysslade han med, dem pratade han med. Men — visst kunde minnet af den forna friheten dyka upp ibland. Han ville ut igen — men endast för att få luft några dar, sedan ville han då visst komma tillbaka. Och så blef det uppgjort, att han skulle få fara bort på några dagar.

Fin och prydlig var han, då han for, ny ko-

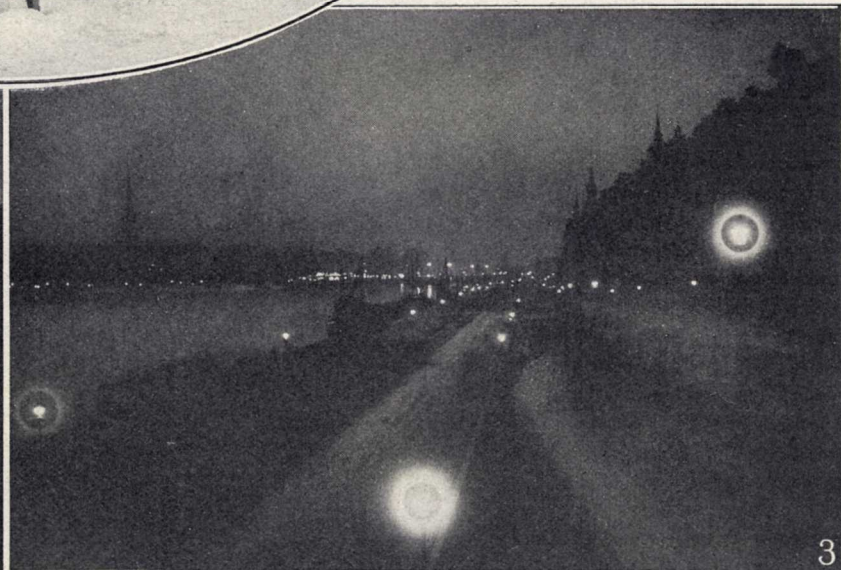
(Forts. sid. 82).

I vinter=

dagar.

- 1. På vinterfiske. 2 och
- 3. Vinteraftonstämningar från Gustaf Adolfs torg och Söder Mälarstrnad.
- 4. Sillfiskare vid Strömstad. 5. Skridskoseglare

färdiga att sträcka ut. 6 o. 8. Skridskoåkning efter häst. 7. I snöhöjd skog. 1-5, 7, O. Hall-din foto. 6 o. 8. O. Norberg foto.

Veckans konst.

1. Den till Sverige förvärfvade nya Rubenstaflan "Ecclesia triumphans" eller "Sakramentets triumf öfver okunnigheten och förblindelsen". 2. Rolf Trolle: Dampporträtt. 3. Milly Slöör: Porträtt af skådespelerskan Maria Schildknecht (i dagarna inköpt till Thielska galleriet). 4. Gösta Chattham: Kanslihuset. 5. Maj Bring: En het dag. Motiv från Uppsalaslätten. Foto E. Holmén o. Almberg & Preinitz.

stym och nya kängor, hatt och klocka och tio kronor i portmonnäen. Men — Lander hade glömt, hur en stackars människa, som går ensam i världen, lockas in på avvägar här och avvägar där. Snart hade Lander pantsaft alla sina nya kläder och gick klädd i trasor igen. En gammal flottig öfverrock, skor utan sulor, han luktade snusk, näsan var röd och hela ansiktet uppsvälldt. Han såg vedervärdig ut. Och denna förvandling hade gått på en vecka. En morgon vaknade han utfrusen och eländig i ett portflider. Han ruskade på sig, slog händerna för hufvudet liksom för att klara tankarna. — Jag kan inte reda mig, jag olycklige, stönade han. Hvarför lämnade jag Lindesnäs? Vore jag väl där igen!

Han lyckades tugga ihop respengar till Lindesnäs. Han kom till järnvägsstationen där en söndagsmiddag. Solen lyste så vackert, och klockorna i den lilla hvita sockenkyrkan ringde. Han slog sig för bröstet och gjorde en åtbörd af förtviflan. Han vågade ej gå stora vägen till Lindesnäs, han kunde ju möta någon. Han smög genom snår och stigar i skogen, smög som den där känner sig jagad. Och visst var han också jagad af samvetskval och modlöshet. En liten gnista hopp hade han dock: på Lindesnäs skulle det bli bra igen. Husbondfolket förstod honom så bra både i hans ljusa och hans mörka stunder. Men — skulle de också kunna förlåta honom detta — skulle de låta honom arbeta tillsammans med dem, så att han kunde få känna sig som en människa bland andra människor igen? Oron påskyndade hans steg. Han nästan sprang framåt, snäfvade och föll flera gånger — men upp och framåt igen — det gällde ju lifvet för honom, tyckte han.

Så kom han till Lindesnäs. Ingen syntes till. Man var nog i kyrkan. Han skyndade in i sitt rum och satte på sig de aflagda arbetskläderna. Husbondfolket kom snart hem — och se — Lander blef mottagen som ett barn i huset igen!

Hvad han jublade inom sig, då arbetet tog hans tid igen — då de onda tankarna och de svåra minnena öfvergäfvade honom. Husbonden gick som en arbetare bland de andra. Lander tyckte, att det var en fröjd att se honom. Det gaf sådan kraft, tyckte Lander, att han kände, hur han liksom lyftes upp i högre och renare luft.

Men — Lander var ej fri ännu, han sväfvade inte så säker däruppe i den rena luften. Stundom kommo de onda tankarna öfver honom, så sugande och dragande. Det var så trångt — han ville ut igen. Sådana dagar, då längtan kom öfver honom, kunde han inte arbeta. Han satt på sitt rum långa stunder, dystert, tung och mörk i själen. Han ville ej se någon, då han kämpade med sig själf, därför stängde han in sig på rummet. Men då kunde det komma någon i dörren ibland och smyga in så tyst på tå. Det var husmodern i gården. Hon var en varmhjärtad kvinna och hade så mycket förstående för olyckliga. "Sjung en liten sång, det kan mången gång våra sorger lättas!" kunde hon då småsjunga. Och hur det var, så ljusnade det litet för Lander, och de följdes åt ut igen till de andra, till lek eller till arbete.

Men till sist gick det ändå inte. Lander tackade och bad att få gå. Han skulle ut och skaffa sig en annan plats. Och det fick förstås bli, som han ville. Han visste, att sedan skulle Lindesnäs vara stängd för honom, om han ville komma tillbaka — men han gick ändå.

Ute i världen gick det åter igen illa för Lander. Hans gamla begär lefde upp igen, han blef utan arbete och utan hem.

Nästan förstörd till kropp och själ, utblottad på pengar och kläder ställde han en dag sina steg åt Lindesnäs. Han tänkte visst inte gå dit, men kunde inte låta bli att gå åt det hållet. När det blef natt lade han sig under en gran att sofva. Det var en mörk höstnatt. Stjärnorna

brunno, och några bleka strålar trängde genom grenverket ner till den stackars Lander, som sof på mossan.

Han sof och drömde om Lindesnäs. Han såg de vida åkerfälten, där rågen böljade i solljus, hagarna, där korna och fåren gingo vall, han såg ladugården med båsar och kättar och kände doften från höet på foderskullen, han såg hängbjörkarna och starholkarna, han såg husbondfolket gå omkring på gården och sköta sitt arbete tillsammans med alla de andra. De sågo så glada och lyckliga ut. Själff stod han bakom ett träd och såg på dem men vågade sig ej fram. Nattens timmar gingo, medan Lander drömde sina ljusa drömmar. Men morgonen kom, och han vaknade åter till en dystert verklighet. Han kände sig slagen och krossad. Fanns inget hopp för honom mer? Fanns ingen, som ville ta honom vid handen, han kunde ju ej gå ensam. Skulle han släpas i smutsen, tills den kväfde honom? Det fanns dock hos honom en längtan att bli fri, att kunna växa till en människa och bli värdig det namnet. Men nej — ingen brydde sig om trashanken som drog vägen fram. Upp igen, Lander — och gå dina gamla vägar, töm bägaren och glöm eländet!

Det blixtrade af hat och förakt i hans ögon, då han reste sig från mossbädden och ruskade på sig och gick utåt vägen igen. Förakt för sig själf, hat till de andra.

Här afbröt min vän sin berättelse och satt tyst en stund. Då frågade jag: Han kom ju ändå till Lindesnäs tredje gången?

— Ja, sade hon. Hur Lander än gick, så kom han ändå rätt. De på Lindesnäs kunde ju inte låta sina stackars vänner gå och komma alldeles hur som helst. Men det var någon, som fick reda på Lander och lade sig ut för honom — och så fick han komma dit igen. Du kan lättare tänka dig än jag tala om, hur Lander väl skulle känna sig, då han var där igen. Det är något så gripande i detta, att hos en människa, som så dragits i smuts och last, att ingen vill kännas vid henne, finns det ändå innerst inne en längtan efter det höga och rena i ett människolif.

När Lander kom till Lindesnäs igen, fick han ej tillbaka sitt kära arbete i ladugården, det var en förtroendepost, som han förverkat. Men hvad arbete man gaf honom, frågade han ej efter. Han var så mjuk i sinnet. — Och det är en fröjd att se honom nu med hälsans och det sunda arbetets färg på kinderna och — tacksamhetens och glädjens skimmer i ögonen.

Länge sutto min vän och jag och talade om de goda människorna på Lindesnäs och om deras stackars vänner, åt hvilka de delade så mycken kärlek och förstående.

— Det är väl en människogärning, stor som någon att kunna hjälpa en annan att gå lifvets väg som en god och frogen arbetare, sade min vän och såg på mig utan att dock vänta svar.

— Det finns ju i vårt land, fortsatte hon, ett par sådana där hemmets härdar för vilsegångna hemlösa. Floda och Björknäs, men vore de ej så fattiga, skulle de ju kunna ta i sitt hägn många flera. Och lyckas det dem inte alltid i deras sträfvan att väcka arbetsglädje och hemkärlek, så ha deras skyddslingar åtminstone under en tid af sitt lif fått utföra nyttigt arbete på den jord, som mången gång kunde vara ett paradiset, där den är ett fängelse.

— Floda, Björknäs och sådana enskilda gårdar som Lindesnäs äro som värmande härdar för hungriga och frusna, de äro som små stjärnor i mörkret. — Det var det sista min vän sade, innan hon lämnade mig på senkvällen.

Och alltsedan den kvällen ha gestalterna, som hon tecknade för mig, gått fram och åter för mina ögon, och ett och samma ord har ljudit i mina öron: "Allt hvad I hafven gjort en enda af dessa minsta mina bröder, det hafven I ock gjort mig".

ADA ERIKSSON.

Familjens hvardags-soppa.

För Idun af GERTRUD NORDEN.

(Forts. fr. n:r 1.)

Tillämpning:

Lammsoppa med färska grönsaker.

Oftan beskrifna soppa kokad på lamm, blir särskildt delikat, om ytterligare färsk grönsaker komma till som t. ex.

Några mycket små färsk potatis,
en handfull spenat
dito ärter
litet blomkål

och till sist afredes med en äggula, uppvispad i litet grädde.

I öfrigt kan spadet efter kokta kött-rätter användas på enahanda sätt som beskrefs för föregående grupp, eller som grundval för många olika slags tjocka soppor eller potager (se nedan) eller för tillredning af såser.

c) Spad af saltadt kött.

äro oftast för salta för att kunna enbart begagnas till soppor och bruka därför mildras med någon utspädning. Mjolk lämpar sig bäst för detta ändamål, emedan den borttager fränheten och förlänar en fylligare, mäkligare smak. Det är emellertid alltid rådligt att ytterligare understödja mjölkens goda verkningar med t. ex. hafre- eller korngryn, eller med tillsats af litet mjöl. Jag nöjer mig med ett exempel, ett godt sätt att använda skinkspad.

Skinksoppa.*

$\frac{2}{3}$ skink- (eller annat salt) spad
 $\frac{1}{2}$ mjolk (eller mera om så behöfs!)
Litet morot, potatis, palsternacka, selleri och purjolök
1 msk mjöl och 1 msk smör eller annat fett till hvarje lit. spad.

Tvätta och skala grönsakerna och skär dem i strimlor.

Lägg fett i en panna öfver elden och irör först mjölet, därpå långsamt mjölken. När det kokat upp och mjölken tjocknat, tillsättes spadet. (Var noga med att ej tillsätta spadet, innan mjölken tjocknat, enär den eljest kan skära sig!) Tillsätt därefter grönsakerna och koka det hela i ungefär 1 timme. Vill man ha soppan ändå tjockare ilägges en handfull ris eller krossade korngryn. En sådan soppa är mycket god och närande, och smakar särskildt godt en kall vinterdag.

II. Fiskspad.

Att fiskspaden ej mera allmänt utnyttjas, beror antagligen på två orsaker: den ena, att många helt enkelt icke ha reda på deras användbarhet; den andra att de användts på mindre lämpligt sätt, så att soppan fått en alltför utpräglad fisksmak, blifvit slemmig och kvalmig. Men just detta är det som man först och främst måste undvika. I somliga kokböcker läser man, att spadet efter hvilken slags fisk som helst kan begagnas. Ett sådant påstående borde dock icke göras utan inskränningar. Somligt fiskspad är ofanligt mycket bättre än annat. Bäst är spadet efter sådan färsk saltvattensfisk som sjötunga, forsk, kolja o. dyl. Af sötvattensfiskarne lämpa sig aborre och gädda bäst.

Som hvarje god kokerska vet, måste fisken alltid kokas i minsta möjliga spad för att icke mista sin arom. Följaktligen blir spadet mycken koncentreradt och slemmig, och måste betydligt mildras med tillsatser, innan det kan med fördel begagnas.

Om man blott späder med vatten, blir spadet tunnt och smaklöst. En utmärkt spädning får man däremot genom att använda rätt svag "Maggi"-buljong — köttsmaken får under inga omständigheter bli framträdande! — om soppan skall serveras klar, el-

* Jfr Morotsoppa I och Tomatpuré nedan.

Modekrönika af Iris.

OMKASTNINGARNA INOM MODET GÅ LIK-
som så mycket annat raskt i vår tid. Det tycks
oss inte vara länge sedan den stora ändringen
från det vida till det snäva försiggick, och nu
talas redan om kjolar, som äro så trånga, att
man har svårt att gå i dem, om man inte rör
sig med helt små steg. En sådan öfverdrift är
dock lyckligtvis alls intet nödtvång, en mängd
modeller ge oss klänningar med ett rakt vackert
fall — så vackert, att vi ej nog kunna uppskatta
det den tid vi äga att njuta af det.

Äfven en annan sak värd vår stilla tacksam-
het ha vi att konstatera på detta nya år. Redan
i höstas hördes ett litet tal om att en smalare
midja skulle beröfva oss den raka linjen och ge-
staltens stora frihet; men månader ha gått och
den härskande ledigheten är densamma, skärpet
lägges lika varligt och löst kring kroppen och
måste nästan häktas fast vid dräkten för att hän-
ga kvar. Därför har man också tillgripit snören,
som trädas ut och in i sydda hål och knyts hän-
gande löst.

Snäfheten, den måttfulla snäfheten, äger för
öfrigt ännu en stor fördel utom skönhetsens, näm-
ligen sparsamhetens. Att i dessa tider få till
skänks en meter tyg till sin redan ägandes klän-
ning vill inte säga litet, då det ungefär innebär
detsamma som att kunna få hela dresen för-
nyad, och detta förstå vi att värdera den dag
som är. Ur sidenklänningen från i vintras, som
vi "inte ville göra alltför snäv", kan sprättas en
hel våd, och som den var rynkad vid midjan
kan den bli nyttig till mycket. Sammansättningen
af två tyger användes mer än någonsin, och som
en af de två sorterna mycket ofta är svart sa-
tin, smyger ni med lätthet dit ert svarta siden
från i fjor utan att någon anar det.

Öfverklänningarnas tid räcker än, och det är
den, som skänker denna möjlighet till många
ändringar. Ärmarna och kjolen böra vara af
samma material, detta befäster sig alltmör och
är det som ger på samma gång längd och en-
het år företeelsen. Ni kan till enklare bruk bä-
ra en lång blus, som går halfvägs eller nästan
ned till knäna — intet är för öfrigt behagligare
och mera bekvämt än en sådan casaque af lät-

tare tyg än kjolen — men till mera klädd an-
vändning gör sig öfverklänningen utan ärmar
vida bättre. Den urspråttade våden kan bli till
ärmarna och till någon del af lifvet, det är alltid
förmånligt att låta ett sådant litet stycke skymta
fram.

Vår första modell visar en sådan sammansätt-
ning, enkel och ändock rätt elegant. Mörkblått
ylle är nämligen i dessa dagar ingen gotköps-
vara, och som den därtill är broderad öfver det
hela med små plattor i matt guld får hela dräk-
ten sin diskreta prydnad. Det är det roliga med
senare tids smak för broderier, att sedan den in-
te längre sträcker sig endast till en kant kring
hals och ärmar, en bit på lifvets framvåd och på
skärpändarna, utan utsträcks till att bilda hela
bottenmönster, kan man på detta sätt skapa åt
sig snart sagt hvad tyg man vill. Vi påminna en-
dast om ett kort och slätt litet lif af samma tyg
som klänningen i öfrigt men helt och hållet —
dock endast lifvet, icke ärmarna — öfverbro-
deradt med liksom ditkastade rosor eller med
små upprepade ornamentsbitar. Vår modell visar
hur uppskärningen på öfverklänningens fram-
stycke sträcker sin snibb till och med ett sty-
cke nedanför midjan — en idé som utföres ofta
mer eller mindre accentuerad på nyare modeller.

Klänningen är ovanligt nog försedd med en hvit
linnekrag, annars ha hvita kragar alltmör kom-
mit ur bruk.

Brokad i siden eller sammet är vinterns tyg
för stora festligheter och man har äfven metall-
inväfdt sådant. Satin, crêpe de Chine, musslin
och tyll låna sig förträffligt till det mjuka fallet
och bilda mindre pompösa men mera graciösa
toaletter. Spetsar med invädda guld- eller silf-
vertrådar tjäna till garnityr, när inte detta utgö-
res af de luftiga tygernas egna draperingar, som
fyllsammans med den nedre kjolkantens infäst-
ning ge det hela ett österländskt drag. Urring-
ningen är mycket djup, och när ärmarna inte äro
de snibbiga, genomskinliga, som påminna om
fjärilsvingar, saknas de alldeles. Inte sällan ut-
göres allt det som skall föreställa lif af ett sty-
cke tyg löst fäst närmast som ett bredt skärp
sträckande sig uppåt bysten och ett kortare sty-
cke ned på höften. Släpen äro stundom fästa
vid axlarna, stundom vid midjan, någon gång åt
ena eller andra sidan till. Slöjor af tyll i samma
färg som klänningen kastas öfver axlarna och ge
en förtjusande förtoning åt silhuetten.

Modell två är en aftontoalett af enklaste snitt
men därför inte mindre intagande och raffine-
rad. Den är af starkt rosafärgadt silkesmusslin
med pärlbroderier i kaskad på lifvet och med
pärlbård på kjolen. Aftonkapporna äro oftast
ännu rätt vida och omslutande öfver de snäva
klänningarna. Vår bild visar en i laxfärgadt sam-
met med sälbisam, den höga kragen fästes ihop
på så sätt att dess ena ända träs igenom ett
hål i den andra. Kragarna göras ofta ännu mer
omfångsrika än denna.

Frisyren, som en tid icke ägt något utprägladt
drag annat än lockarna vid öronen, har ändtligen
att uppvisa något nytt. Den har en hårknut i
stället för att ha visat en höjning öfver hvilken
håret vanligen var draget utan att instoppningen
förmärktes. Nu kommer huvudets form mera
till sin rätt och knuten står ut helt grekiskt rakt
ifrån nacken. Ett annat nytt sätt är att fästa
den högt uppe på hjässan och låta den vara
ytterst lös och porös. Att dölja öronen med en
våg af håret glömmar man dock ej.

ler mjölk, om man tillreder en potage. Nå-
gon bestämd regel, hur spädningsproportio-
nerna ställa sig, kan jag ej uppge: här, lik-
som i så många andra fall, måste kokerskan
lita på sin smak och ej på några tryckta reg-
ler. Späd och afsmaka, och smaka igen,

tills blandningen börjar kännas riktigt lagom.
Ett godt fiskspäd bör ge en förnimmelse af
hafvets friska sätta och ha en delikat, i sin
flyktighet nästan gäckande fiskarom. Med
ett sådant späd kan man tillaga en hel rad
utmärkta soppor. (Forts.)

Manuskript och bref

af redaktionell natur torde alltid adresseras
till Redaktionen af Idun, ej till någon särskild
medlem af densamma.

FRU OUMBÄRLIG.

Berättelse för Idun af
Karla Rönne.

(Forts.)

— Hvad är det för galet med den, då? undrade brodern.
— Jo, du har ju dina bästa svarta byxor och din gamla utslitna rock med trasiga armbågar. Och så har du glömt både krage och halsduk, och om mina ögon icke bedraga, så har du glömt taga af nattskjortan.
— Visst läser man om, att lärda män äro tankspridda, men tills du blir en af dem, får du allt kläda dig ordentligt, så att du inte blir till åtlöje för gatpojkar.
— Ja, hvad skall jag göra, jämrade sig Einar. Jag tog det som jag först fick tag i. Sen mor blef sjuk, kan man ju inte finna rätt på någonting, allt fattas.
Elisabet höll på att läxa upp honom för hans slarf men behärskade sig och gick i stället in i gossarnas rum och tog fram hvad Einar behöfde.

Så började hennes dag, och hon hade endast att fortsätta den väg hon slagit in på. Man såg henne öfverallt, ordnande, verksam.
— Fröken har minsann samma gry i sig som doktorinnan, sade jungfrurna sinsemellan.
— Mätte jag bara inte bli sjuk, tänkte Elisabet, då en vecka för-gått under arbete från morgon till kväll. Hon kände en sådan ömhet och värk i alla leder. Onödigt fruktan! Det var endast ombytet från översamhet till verksamhet, från lättja till flit. Detta gick fort öfver, och sedan mätte hon bättre än någonsin.
Lilla fröken »Jag kan inte» började snart icke längre göra skäl för detta namn. Det var numera sällan man hörde henne gnälla och jämra sig. Satt hon icke hvarje eftermiddag så tyst som en rätta inne hos mor och lekte med sin docka eller ritade »gubbar» och klippte ut pappersdockor! Och hur ofta såg hon inte på klockan för att titta efter om det inte var tid, att modern skulle äta, för då fick Ester hålla

tallrik och glas och räkka henne brödkorgen.
Elisabet var riktigt stolt öfver lilla syster. Det var hon som så småningom lärt lillan finna nöje i att kunna vara till nytta i stället för att ständigt blifva uppsasad.
Så förgick vecka efter vecka. Fru Henrikson återfick efter hand hälsa och krafter.
— Hur männe nu det ser ut i mitt hem, undrade hon ofta. Hon ville inte fråga eller säga något, ty hon nämde ej bedröfva sina barn, hvilka, det märkte hon med stolthet och glädje, på allt sätt bemödade sig att göra sitt bästa. — Men hon hyste inte vidare stort förtroende till deras förmåga.
Den femtonde september ingick solig och höstfager. Det var då doktorinnans födelsedag och en ovanlig brådska, hviskningar och hemlighetsfulla blickar läto henne ana, att någonting var i görningen. Fru Edit log för sig själf i glad förväntan.
— Hvad kunna de väl ha hittat på, undrade hon, då i detsamma dörren öppnades på vid gafvel.

— Jag får gratulera! — Jag får ha den äran! ropade alla på en gång, och lilla Ester, den första i ledet, räckte fram ett knippe purpuröda gladiolus.
Jungfrurna kommo efter, nego och lyckönskade sin matmor.
— Stig nu upp från hvilstolen, kära Edit, så skola vi tillsammans inspektera ditt rike — vårt hem, log doktorn. Din äldste son skall stödja dig.
— Ah, hvad du ser treflig ut! Modern betraktade med stolthet Einar, som ordentligt och väl klädd tog sig riktigt bra ut. — Har du hjälpt honom, Elisabet?
— Nej, visst inte, mor lilla! Nog fick jag hjälpa Einar litet i början, när mor blef sjuk, men nu reder han sig själf både med toaletten och mycket annat därtill. Och de högre vetenskaperna lida alls inte häraf, snarare tvärtom.
Fru Edit tog sin sons arm och inträdde i de rum, hon inte sett på så länge och där hvarje föremål liksom tycktes önska henne välkommen. Allt var prydligt och i bästa skick, och den förträffligaste ord-

ning rådde. Hemmet hade icke blifvit vanskött under hennes långa sjukdom.
— Nej, ha ni låtit tvätta gardinerna? undrade hon. Aldrig har jag sett dem så väl stärkta och strukna! — Hvar ha ni fått rätt på en så bra tvätterska?
— Två tvätterskor, mor lilla, Selma och jag! — Emma har förresten lärt oss, hur vi skulle göra. — Men kom nu med ut i trädgården!
— Den ena öfverraskningen efter den andra! Och jag som trodde att min stackars trädgård skulle se ut som en vildmark. Och hvad får jag väl se! Blommor öfverallt, lukadt och räfsadt, och så fint och pyntadt i hvar vrå! — Är det ditt verk detta också, mors hjälpreda?
Moderns blick skimrade så varm och fuktig mot Elisabet.
— Nej, visst inte! — Här ser mor trädgårdsmästarna, Elisabet visade på bröderna. Vi vågade inte taga gamle Anders till hjälp, för som mor vet, kallar han allt grönt för ogräs, och vi voro rädda om violerna och anemonerna och alla lökväxter och andra perenna växter.
— Men min käre gosse, vände sig doktorinnan till Georg, hur har du redt dig med dina läxor? — Jag är glad, att vi nu kunna taga skadan igen.
— Behöfs inte! Mor skall slippa ha mera besvär med mig. Jag har fått lära mig att arbeta själf.
— Nej, kom nu in och drick för-middagskaffe och smaka på mina läxor. Hvad tycker mor om den här tårtan?
— Din tårta, kära barn, inte har du själf bakat den här?
— Jo, det har jag visst. Det är efter mors eget vanliga recept, och jag tror, att jag lyckats.
Efter frukosten, då barnen skingrats åt olika håll och man och hustru sutto ensamma en stund, sade lilla fru Edit rörd:
— Jag har aldrig känt mig så lycklig som nu. Präfnigen var nödvändig för att jag skulle lära mig inse barnens förmåga och hjärtlag.
— Och nu, menade doktorn, när de ha börjat så bra, hoppas jag, att du låter dem fortsätta. Det behöfdes, att du under dessa månader var oduglig till arbete, för att de skulle komma att duga till något.
— Det är endast jag, tillade han skrattande, som är oförfädd. Men det är Elisabets fel, för hade hon inte ställt i ordning i mitt rum och på mitt skrifbord, så hade jag väl fått göra det själf.
— Det är ändå egendomligt, sade doktorinnan tankfullt, att vi mödrar ha så svårt att i tid märka att våra barn vuxit upp till själfständiga människor. Jag hade bort så tidigt som möjligt lära dem att reda sig själfva i stället för att rufva dem som hönsen sina kycklingar.
— Seså, gör dig nu inte allt för många själföförelser, inföll mannen. Du predikade exemplet, och dina barn ha endast följt det. Nu, när de lärt sig inse, hvilken tillfredsställelse det skänker att vara nyttiga och lefva för andra, komma de nog att fortsätta härmed. — Du får allt bereda dig på att hädanefter försaka din hederstitel — fru Oumbärlig.
Slut.

HVARFÖR

låter Ni håret falla af

då detta är så lätt att förhindra genom att använda

"ANTISEPTON" HÅRVATTEN

(med eller utan fett)

"Antisepton dödar de bakterier, som i de flesta fall förorsaka hårets affallande, och gör håret mjukt, fylligt och glänsande samt lätt att frisera. Till salu öfverallt.

STOMATOLFABRIKEN, STOCKHOLM.

H. M. KONUNGENS HOFLEVERANTÖR.

BREFLÅDA

REDAKTIONENS BREFLÅDA.

Idunläserska. Ebons adress är Fru Ebba Larsson, Skomakaregat. 4, Lund.

Bekymrad ensam gammal dam rådes att med fullt förtroende vända sig till Stockholms Uthyrningsbyrå. Utgiften för denna åtgärd torde lämpligen kunna läggas på hyran.

Hemlös medsyster torde uppge adress och insända dubbelt porto till Iduns Redaktion för erhållande af flera svar på frågan nr. 20.

En som känner sig utstött. Ytterligare svar finnes å redaktionen. Insänd adr. och porto.

S. V. H., som insändt frågan nr. 23 har en reproduktion af den önskadta taflan att afhämta hos Idun.

EXPEDITIONENS BREFLÅDA.

»Ung flicka». Annonsen kostar 2 kr. 50 öre. Likvid i postanvisning.

»Ruth 18 år», Varberg. Annonsen kostar 3 kr., som torde sändas pr postanvisning.

»Familjemedlem Annis». Kr. 3:75 pr gång. Likvid i postanvisning.

Professor PATRIK HAGLUNDS
Gymnastik-Ortopedisk-Kirurgiska Privatklinik.
R. T. 7025, Stureg. 62, Stockholm. S. T. 8301.
För behandling af stödje- och hörselorganens
skador, sjukdomar, deformiteter och
funktionsrubningar.

D:r A. KARSTEN
Medicinsk Elektricitets-,
Ljus- och Röntgeninstitut
Kungsgatan 60, STOCKHOLM.
Behandling af
reumatiska åkommor

Doktor J. Arvedsons kurs
i Sjukgymnastik, Massage
och Pedagogisk Gymnastik

medför enligt kungl. maj:ts medgifvande
samma komp. o. rättigheter som en kurs
vid Gymn. Central-Institutet.

Kursen 2-årig börjar den 15 sept.
Prospekt på begäran gen. D:r J. Arvedson,
adr. Odeng. 1, Stockholm.

Gymnastikdirektörsexamen
afläggas efter 2-årig kurs af kvinnliga
elever vid

Sydsvenska Gymnastik-Institutet.
Ny kurs börjar den 14 sept.
Försp. gen. Kapten J. Thulin, LUND.

Göteborgs Gymnastiska Institut
Fullständigaste ettåriga kurs i
Sjukgymnastik och Massage
Nästa årskurs börjar i Jan.
Begär utförligt prospekt!

Doktor A. Kjellbergs
Kurs i massage och sjukgymnastik.

Begär prospekt!
Stockholm. Höllandaregatan 3.

ROYAL WINDSOR
Det berömda
hårstärkande vattnet.

Gifver **grått hår** dess ursprungliga färg.
Borttager mjäll. Hindrar håret att falla af.
Märket grund. 1879. Beg. end. II. med orden:
Royal Windsor Perfectionne. En allijätt
slig. försälj. samt 30 års succés gar. Royal
Windsors verkan. Pris kr. 5.- + porto.
Nederlag: **Franska Parfymmagasinet**,
Hollev., 21 Drottninggatan 21, Sthlm.

PÄRMAR

till IDUN kunna erhållas hos hrr bokhandlare eller
direkt från IDUNS EXPEDITION, mot likvid i post-
anvisning, till följande priser:

Röd pärm, med guldtryck till "Idun" Kr. 1: 75 + porto 40 öre	
Röd eller grön pärm till "Iduns Roman- bibliotek"	> 0: 50 + > 10 ,
Röd eller grön pärm till "Iduns Hjälpre- da"	> 0: 50 + > 10 ,
Samtliga tre pärmar.....	> 2: 75 + > 40 ,

Wer sich einen guten Nebenverdienst verschaffen will
durch leichte Vertretung, welche dauernd ohne Kosten und
Risico mit täglichem Nutzen von 5—10 Kronen zu über-
nehmen ist, der melde sich sofort. Briefe befördert **C. F. Bartels**,
Amsterdam, Holland, P. C. Hoofstraat 122.

E. Hults Kvinnliga Utbildningsskola och Flickpension i Djursholm

emottager elever den 1 Februari på 3-4 månader. I Husmoderskurser
ingår Matlagning, Sömnad, Handarbeten, Målning, Konstslöjd samt före-
läsningar i Konst och Litteraturhistoria, jämte besök i Stockholms Mu-
seer under sakkunnig ledning. Som valfria ämnen ingår Sång, Musik
och Språk. Begär prospekt, hvori referenser från föräldrar äro intagna.
Adr.: E. Hults Utbildningsskola, Djursholm. Tel. Allm
och Riks endast Villa Hult.

I Svalöfs kvinnliga Folkhögskola och Landthushållsskola

börjar ny lärokurs 1 Maj och fortgår till den 31 augusti.
I folkhögskolans 1:sta årskurs undervisas i medborgerliga,
praktiska och slöjdamnen (linnesömnad, knyppling, konstväv-
nad, skånsk flätning och klädsömnad) samt matlagning.

I den 2:dra årskursen lämnas en grundligare utbildning i bokliga
kunskaper för att förbereda till inträde i seminarier, sjuksköterske-
kurs m. m. 2 timmar slöjd dagligen.

I Landthushållsskolan undervisas i praktisk och teoretisk
huslig ekonomi, matlagning, bakning, konservering, trädgårdssköts-
sel, mjölkhushållning, husdjurslära, bokföring m. m.

Kursavgift 30 kr. Friplatser finnas. Statsunderstöd intill 25 kr.
pr. månad för obemedlad och 15 kr. pr. månad för mindre bemed-
lad elev.

Begär prospekt!
Rektor W. Wisström.

Torshälls kvinnl. trädgårdsskola, Leksand

11:te kursen den 1 apr.—31 okt. 1918. Ett par stipendier utdelas. Prospekt
och ref. på begäran. **Lilje Landgren. Märta Philip.**

Göteborgs nya Husmodersskola

Södra Allégatan 2 A - Rikst. 106 24
Husmoderskurs på 1 termin för unga bildade flickor börjar d. 31 jan. 1918
Prospekt och upplysningar på begäran. **Elvira Friberg, Hildegard Friberg.**

Sjuksköterskeelever

emottagas å Kustsjuhuset på Styrsö.
Kursen förberedande, räcker 3 mån.
Afgift 30 kr. pr. månad för allt.
Ansökningar åtföljda af präst- och
läkarebetyg samt rek. insändas till
FORESTANDARINNAN.

Furuhems Husmodersskola, Malen

2:ne elever kunna mottagas den 1
febr. Undervisning i matlagning, så-
väl enkl. som finare, bakning, slakt,
konserv. samt slöjd, alla slag konst-
sömnad, linnesöm, klädsöm, läder-
plastik. Väfnad: såsom rödlakan,
flossa, dukagång, dräll, gobelång
m. m. Begär prosp. omg. Tel. 109 b.

Kurs i trädgårdsskötsel

gifves å Rosentäppan pr Stehag 15
apr.—15 okt. Fukt-, grönsaks- och
blomsterodling; skötsel af drifbankar
och vinkast. Begär prospekt!
Gertrud Östergren. Maria Lindskog.

Norrländsgatan 16, Stockholm
Allm. tel. 98 15.

Klädsöm (äfvén mönsterritning
och tillskärning efter erkänt bästa
metod), linnesöm, barnklä-
der, konstbroderi, knyp-
pling m. m.
Anmälningar 10—3 i skolan samt
andra tider pr allm. tel. Råsunda 266.
Prospekt på begäran.

ELSA WALLMARK,
Lärarinna i S:ta Birgittaskolan
1911—1917.

Mjöliskan Edmanns
Idéale-crème

dagligen använd gör an-
siktshuden mjuk och sam-
mettslen och är säkert me-
del mot nariga, röda och
spruckna händer. Pris 2,50.
i Parfym- och Kemikaliesaffärer.

Mot grått hår och mjäll.

Härmed meddelas att det utmärkte
och så mycket efterfrågade här-
vattnet mot grått hår, som förhind-
rar hårfall och fullständigt
borttager mjäll och som i
öfrigt 40 års tid förts i Fanny Gelins
Parfymmagasin, Malmströggatan 6,
Sthlm, numera fås under adr. Firma
Fanny Gelin, Norrviken. Rikst. 10.
Norrviken 14. Pris 5:50 fraktfreit.

Spara på äggen

och använd

Nornans Jästpulver
Försäljes i välorterade affärer.

Skånska Handelsbanken.

Fonder 34,000,000 kronor.

Stockholmskontor: **Arsenalsgat. 9.**

Filialer: **Södermalmstorg 8.**

Sturegatan 32.

Emottager värdehandlingar

i öppet eller slutet förvar.

Fondavdelning. Kassafack.

Idun utgifves denna vecka
i A och B.

Pris per lott
Kr. 2.10

5,000 vinster.

Lotteriets kontrollant:
Hofrättsnotarien
SVEN ÅKERBLAD.

STORA SVENSKA
IDROTTSLOTTERIET

Andra dragningen.

Nya principer: HÖGRE VINSTER än någonsin förr.

Lotterna till första dragningen slutsåldes på 10 dagar.

Lotterna försäljas å vanliga försäljningsställen samt till landsorten efter rekvisition
helst pr brefkort (ej förskottslikvid) från Malmskilnadsgatan 25 B, Stockholm.

**OBS! De till 1:a dragningen insända, men på grund af lotternas slutförsäljning ej
expedierade lottsdelarna, komma att i första hand utsändas enl. rekvisitionerna.**

HUFVUDVINSTER:

1. Villa Grantorp, 3 minuter från Norrvikens
station, 12 tågägenheter dagligen i hvardera rikt-
ningen till och från Stockholm. Förstklassig
villa med 5 rum, hall och kök, alla rummen
nyreparerade, el. ljus kan inledas, vattenledning, prak-
tiga källare, stor tvättstuga. Värdefull och syn-
nerligen väl ordnad tomt om
15000 kv.fot med barr- och löfträd,
stor frukt- och köksträdgård kr. **15,000**

2. Landtgården »Tillfällets», vackert belägen
i södra Dalarna, 3 km. från Krylbo station och
municipalsamhälle. Egendomen innehåller 25
tunnland välhäfdat, till större delen
täckdiktad åkerjord i ett skifte samt 30
tunnland skogs- och hagmark, med skog
till mer än husbehof och goda beten.
Trädgård om 1/2 tunnland med 60 fruktträd och en
mängd bärbuskar. Mangårdsbyggnaden af timmer under
tak af tegel innehåller 4 rum och kök. Fly-
gelbyggnad om 2 rum samt bryggstuga, mat-
bod, spannmålsbod. Källare och brunn. Ladugård af
timmer under spåntak med cementgolf och rum för 6
kor och ungboskap. Stall af timmer under spåntak
för 2 hästar. Stor loje under nytt spåntak. Uthusen,
byggda i vinkel, äro i godt stånd och
rymliga samt tillräckliga för egendomens
behof kr. **15,000**

3. Villa Lugnet, 8 min. från Näsby station å
Rimbobanan, 20 minuter från Stockholm. Praktisk
villa med 3 stora rum och kök, el. ljus kan
inledas, vattenledning, källare och tvättstuga. Vacker,
synnerligen väl ordnad tomt
om 20,000 kv.-fot med barrträd och
värdefull frukt- och köksträdgård kr. **12,000**

4. Möbeluppsättning för tre rum: matsal,
salong och herrum, bestående af: Salsmöbel i
mahogny med inläggningar, nämligen: 1 skåp, 1 byffé,
1 serveringsbord, 1 matbord, 6 stolar och 2 fätöljer.
Salongsmöbel i mahogny, nämligen: 1 soffa,
1 bord, 4 stolar och 2 fätöljer. Herrumsmöbel i
björk, näml.: 1 soffa, 1 bokhylla, 1
bord, 4 stolar och 2 fätöljer med gobe-
långbeklädnad kr. **7,500**

5. Sommarstugan »Lyckebo» om 2 rum och
kök enligt ritning af arkitekt G. Odell och uppförd
på fri och egen grund, tomt om 10,000
kv.-fot, å Värmdön, 12 minuter från Bo-
ånghätsbrygga vid Baggensfjärden kr. **5,500**

6. Konto å Nordiska Kompa-
niet gällande för alla varor af
svensk tillverkning utom matvaror kr. **3,000**

7. Möblemang för två rum: matsal och säng-
kammare, bestående af Salsmöbel, modell
Sten Sture, i kastanjebrun, bonadek, nämli-
gen 1 skåp, 1 sidebord, 1 matbord, 8 stolar och 2
fätöljer, samt Sängkammarmöbel i hvitlackerad
björk, nämligen 2 sängar, 1 toaletthyra
med facettslipad spegelglas, 2 nattduks-
bord, 1 lavaor, 2 stolar kr. **3,000**

8. Skinnmöbel, soffa och två få-
töljer, antykläder kr. **1,600**

9. Piano från Frankel & C:is
Pianofabrik kr. **1,300**

10. Matsilver, silfver, från hofjuv. K. Anderson, kr. **1,200**

**— Dessutom ett mycket stort antal sär-
deles värdefulla vinster. Samman-
lagda vinstvärdet 110,000 kr.**

**Lotter å kr. 2: 10 säljas hos de van-
liga kollektörerna.**

Försumma icke att se Idrottslotteriets Vinstutställning Kungsgatan 2 (vid Stureplan).